

IRODALMI ÚJSÁG

1955 FEB 1 2

244
Tíz esztendő előtt a felszabadult város színházra éhes népének az első műsoros estét a Magyar Színházban tartották meg.

Fűtve nem volt, egymást melegejtette a sok szorongó ember. Megkopaszttva, díszétől megfosztva állt a színház. Nem volt büfé, nem volt ruhatár. Ruhatár hiába is lett volna, az emberek télikabátban ültek, sokan rongyosan, kopottan, úgy, ahogy a pincéből előbujtak. És mégis szebb volt ez a nézőtér, mint a legpompázatosabb díszelőadásé. A felszabadult emberek boldog hevülete fűtötte és ragyogta be a termet. Amikor felment a függöny, az emberek egymásra néztek és sírtak, örömkönyeket ontottak.

Gobbi Hilda lépett a színpadra, sötétké szoknyában, szép fehér blúzban és szavalni kezdte Ady Endre versét:

Vörös jelek a Hadak útján:
Hunniában valami készül.
Rongyos hadak, roppant hadak
Sereglenek vigan, vitézül.
Máma Tűzország Magyarország
Fagyott testét a láng befutja.
Csoda esett, Földre esett
Benépesült a Hadak útja.

Hálás csöndességben ült a tömeg a színházban. Csak percek múlva ocsudtak föl az emberek, s kezdtek tapsolni. Adyt ünnepelték-e? — vagy a művésznek szóló az a meleg elismerés? Az arcok kipirultak, első sorban a Szabadságot ünnepelték. A fásultságot elfűjték, éledni kezdtek az emberek, ébredni kezdett az élet.

TÍZ ÉVE

Hohó, ez nem a vég volt, a reménytelen kétségbeesés hangulata, csak most kezdődik előlről az egész nagy, az egész új élet.

Kint az utca már nem tűnt kietlennek!

Valaki belekiabálta a sötét estébe:

Vörös jelek a Hadak útján:

Hunniában valami készül.

Szóltak az ágyúk, a szép szavak szállni kezdtek, néhány ilyen hang és föltámadunk...

Egymásután nyíltak a színházak: elsőknek a Nemzeti Színház — a Magyarban. Első előadásul a Bánk bánt játszották. Csupa klasszikus darab: a Figaro házassága, Shaw Szent Johannája, Moliere, Szimonov: Orosz emberek-je, Gogol Revizora. A Nemzeti Színház Kamaraszínháza az Andrássy úton a „Tartuffe” és az „Özvegy Karnyóné” után két egyfelvonásost játszott. Az egyik a Medve, Csontos Gyula utolsó szereplésével, a másik a Dohányzás ártalmasságáról, Törzs Jenő felejthetetlen előadásában, szerepében szinte haldokolt az átéléstől. Rögtön utána Rachmanov híres színműve, a Viharos alkonyat került színre Major Tamás, Ladomerszky Margit és Peti Sándor előadásában.

A Madách Színházban a „Pionir” és az „Ak és az emberek” után a Ludas Matyi, majd Shaw Megtört zivek háza című kései műve és Shakespeare Tévedések vígjátéka volt műsoron.

A Vígyszínház első előadásul Gorkij „Éjjeli menedékhely” című remekművét hozta olyan előadásban, amilyen az akkori sok nehézség közepette lehetséges volt.

A bemutató napján ment föl először a vasfüggöny, és előadás előtt néhány perccel még kalapáltak a színpadon. Két zenés vígjáték fejezte be a csonka szezont, délután fél 5 órakor kezdődő előadásban, az egyik a „Kis Katalin” című operetecske. (Horváth Jenő muzsikájával), a másik a „Nebántsvirág” című operett, Hervé zenéjével és Németh Marika első fellépésével.

A Művész Színház első darabjai: Steinbeck: „Lement a hold” és Molnár Ferenc három egyfelvonásosa.

A színházakban általában bizonytalanság uralkodott, a darab választás terén, kivéve a Nemzeti Színházat, amely három helyen gondoskodott a közönség tanításáról, szórakoztatásáról.

Ezek voltak a felszabadult város színházainak első kezdő lépései. Ma, tíz év távlatából már csak emléke ez a kezdeti küzdelem. Emlék, de emlékeztető is a színházak dolgozóinak, vezetőinek, akik ma mindent megkapnak, amire színháznak, színjátszásnak csak szüksége lehet. Pazar kiállítású, sokszor túl pazar kiállítású előadások felejtetik a tíz év előtti első lépések küzdelmeit. A mai színházvezetés gondja talán csak a darabok kiválasztására, az írók színpadra nevelésére összpontosul,

Jób Dániel